
АНОТАЦІЇ / SUMMARIES

REGIONAL HISTORY OF UKRAINE COLLECTION OF SCIENTIFIC ARTICLES

Issue 9

1. Network Models in Regional History: Search for New Science Language

15

ВЕРМЕНИЧ Я. Концептуалізація теорії й історії погранич у сучасних наукових дискурсах. Висвітлюючи гостру проблему кордонів і погранич у сучасних наукових і політичних дискурсах, автор висловлює своє бачення шляхів оновлення наукової мови за умов світової "неотурбулентності", активізації сепаратистських проявів, поширення настроїв агресивності із застосуванням насильства. Особливий акцент зроблено на необхідності нової "філософії кордону" і перегляду основ концепцій центр-периферійних відносин.

Ключові слова: кордони, пограниччя, фронтир, культурний регіоналізм, тезаурус.

ВЕРМЕНИЧ Я. Концептуализация теории и истории пограничья в современных научных дискурсах. Анализируя остроту проблем границ и пограничья в современных научных и политических дискурсах, автор предлагает свое видение путей обновления научного языка в условиях мировой "неотурбулентности", активизации сепаратистских проявлений, распространения настроений агрессивности с применением насилия. Особый акцент сделан на необходимости новой "философии границы" и пересмотра основ концепции центр-периферийных отношений.

Ключевые слова: граница, пограничье, фронтир, культурный регионализм, тезаурус.

VERMENYCH YA. The Conceptualization of the Theory and History of the Borderland in Modern Scientific Discourse. After analyzing the severity of the problems of borders and borderlands in modern scientific and

political discourse, the author offers her vision of ways to update the scientific language in the context of modern problems (separatist movements, aggressions and local wars). Author points out the need for new "borderland philosophy" and the revision of the concept of center-periphery relations.

Key words: *border, borderland, frontier, cultural regionalism, thesaurus.*

43

ЛИТВИН В. Територіальна організація українського соціуму і проблема кордонів. У статті, присвяченій проблемам територіального облаштування українського соціуму і оптимізації "кордонної стратегії", автор репрезентує власне бачення децентралізації як найбільш прийнятної моделі демократизації управлінської системи. У фокусі уваги – перекоси і деформації, що виникли як внаслідок тривалої бездержавності й розчленованості українських земель, так і в результаті суб'єктивних прорахунків центральної та місцевих владних структур.

Ключові слова: *територіальна організація, децентралізація, адміністративно-територіальний устрій, кордони.*

ЛИТВИН В. Территориальная организация украинского социума и проблема границ. В статье, посвященной проблемам территориального обустройства украинского социума и оптимизации "пограничной стратегии", автор представляет собственное видение децентрализации как наиболее приемлемой модели демократизации управленческой системы. В фокусе внимания – перекосы и деформации, возникшие как вследствие длительной безгосударственности и расчленения украинских земель, так и в результате субъективных просчетов центральных и местных властных структур.

Ключевые слова: *территориальная организация, децентрализация, административно-территориальное устройство, границы.*

LYTVYN V. Territorial organization of Ukrainian Society and the Problem of the Borders. The article is devoted to the problems of territorial organization of Ukrainian society and optimization of "borderland strategy". The author proposes his own view on decentralization as the most compatible model of democratization of state management system. The main attention is paid to the deformations which are the result of long non-state period of Ukrainian history as well as the subjective mistakes of central and local authorities.

Key words: *territorial organization, decentralization, administrative-territorial division, borders.*

53

НАГОРНА Л. Поняття й метафори у територіальному аналізі: проблеми адекватності тлумачень. У статті порушена проблема розмивання дистанції між поняттями й метафорами, яке тягне за собою переважання експресивності над інформативністю, смисло-

вої невизначеності над конкретикою соціального аналізу. Особлива увага звертається на необхідність розмежування понять і метафор в регіональній аналітиці, зосередженій на аналізі джерел підвищеної конфліктності в українському соціумі.

Ключові слова: *регіональна ідентичність, регіональна аналітика, поняття, метафори, дискурс.*

НАГОРНАЯ Л. Понятия и метафоры в территориальном анализе: проблемы адекватности толкований. В статье рассматривается проблема размывания дистанции между понятиями и метафорами, влекущая за собой преобладание экспрессивности над информативностью, смысловой неопределенности над конкретикой социального анализа. Особое внимание обращено на необходимость размежевания понятий и метафор в региональной аналитике, сфокусированной вокруг анализа истоков повышенной конфликтности в украинском социуме.

Ключевые слова: *региональная идентичность, региональная аналитика, понятия, метафоры, дискурс.*

NAHORNA L. Definitions and Metaphors in Territorial Analysis: Problems of the adequacy of interpretation. The problem of erosion of the distance between concepts and metaphors, which entails the predominance of expressive informative, semantic uncertainty over the specifics of social analysis is being analyzed. Special attention is paid to the need for demarcation of concepts and metaphors in regional analysis, which deal with the sources of increased conflict potential of Ukrainian society.

Key words: *regional identity, regional analytics, definitions, metaphors, discourse.*

69

ПАВЛОВ О. Предметне поле сільської історії як складової руралістики. В статті обґрунтовано теоретичні та методологічні засади руралістики як міждисциплінарної наукової галузі. Визначено сільський простір як об'єкт історії, окреслено предметне поле сільської історії та з'ясовано її місце в системі історичних наук.

Ключові слова: *предметне поле сільської історії, руралістика, сільська історія, сільський простір, сільські території.*

ПАВЛОВ А. Предметное поле сельской истории как составляющей руралистики. В статье обоснованы теоретические и методологические основы руралистики как междисциплинарной научной отрасли. Определено сельское пространство как объект истории, обозначено предметное поле сельской истории и выяснено ее место в системе исторических наук.

Ключевые слова: *предметное поле сельской истории, руралистика, сельская история, сельское пространство, сельские территории.*

PAVLOV A. **The subject's field of rural history as a part of the rural ruralistika.** In the article the theoretical and methodological foundations of ruralistika as an interdisciplinary scientific branch were grounded. The rural space as an object of history was defined, a substantive field of rural history was indicated and its place was found in the historical sciences.

Key words: *the object's field of rural history, ruralistika, rural history, rural space, rural territories.*

2. Territories and Borderlands: The Modification of Borderlands Ambivalence

89

ВОДОТИКА С. **Регіональна історія у геополітичному вимірі: на прикладі Південної України.** Автор намагався показати необхідність врахування геополітичної складової при розгляді практично всіх значущих проблем регіональної історії – економічних, соціальних, етноконфесійних і т. п. на прикладі історичного розвитку Південної України.

Ключові слова: *Південна Україна, геополітика, регіональна історія.*

ВОДОТЫКА С. **Региональная история в геополитическом измерении: на примере Южной Украины.** Автор пытался показать необходимость учета геополитической составляющей при рассмотрении практически всех значимых проблем региональной истории – экономических, социальных, этноконфессиональных и т.п. на примере исторического развития Южной Украины.

Ключевые слова: *Южная Украина, геополитика, региональная история.*

VODOTYKA S. **Regional history in the geopolitical dimension: an example of South Ukraine.** The author tried to show the need to consider the geopolitical component in researchers, devoted to almost all important issues of regional history – economic, social, ethnic, and so on using progress of the South Ukraine as an example.

Key words: *Southern Ukraine, geopolitics, regional history.*

99

ПОДКУРР. **Прикордоння радянської України у військовій доктрині СРСР 1920–1930-х рр.** Досліджуються окремі аспекти реалізації радянської військової доктрини на українському прикордонні впродовж 1920–1930-х рр. Акцентується увага на теорії "малої війни", розбудові укріплених районів, депортації з прикордонних регіонів "політично неблагонадійного" населення.

Ключові слова: *прикордоння, теорія "малої війни", укріплений район, депортація.*

ПОДКУРР. Пограничье советской Украины в военной доктрине СССР 1920–1930-х гг. Исследуются отдельные аспекты реализации советской военной доктрины на украинском пограничье в 1920–1930-х гг. Акцентируется внимание на теории "малой войны", строительстве укрепленных районов, депортации из приграничных регионов "политически неблагонадежного" населения.

Ключевые слова: пограничье, теория "малой войны", укрепленный район, депортация.

PODKUR R. Borderlands of Soviet Ukraine in USSR Military Doctrine in 1920–1930th. Some aspects of the realization of Soviet military doctrine on the Ukrainian borderlands in 1920-1930th are studied. The attention is focused on the theory of "small war", the construction of fortified areas, deportations of "politically unreliable" population from the border regions.

Key words: borderlands, the theory of "small war", a fortified area, deportation.

119

ГОРБУРОВ К. З історії українсько-польського прикордоння міжвоєнної доби ХХ ст.: Мархлевський польський національний район УСРР 1925–1935 рр. У статті йдеться про призабуту сторінку з історії українсько-польського прикордоння міжвоєнної доби ХХ ст. – причини створення, історію функціонування й мотиви владної ліквідації Мархлевського польського національного району УСРР 1925–1935 рр.

Ключові слова: Мархлевський польський національний район УСРР, політика коренізації, польська національна меншина, депортації, репресії.

ГОРБУРОВ К. Из истории украинско-польского пограничья межвоенного периода: Мархлевский польский национальный район УСРР 1925–1935 гг. В статье идет речь о слабо освещенной странице истории украинско-польского пограничья межвоенного периода ХХ в. – причинах создания, истории функционирования и мотивах ликвидации Мархлевского польского национального района УССР 1925–1935 гг.

Ключевые слова: Мархлевский польский национальный район УССР, политика коренизации, польское национальное меньшинство, депортации, репрессии.

GORBUIROV K. From the history of Ukrainian-Polish frontier in the interbellum period of the XX century: Marchlewski Polish National District of the Ukrainian Socialist Soviet Republic in 1925–1935. The article deals with partially forgotten chapter in history of Ukrainian-Polish frontier in the interbellum period of the XX century – the reasons to create it, the history of its functioning and the motives that pushed

authorities to disband Marchlewski Polish National District of the Ukrainian Socialist Soviet Republic in 1925–1935.

Key words: *Marchlewski Polish National District, policy of korenization, Polish national minority, deportation, repression.*

141

ГРИЩЕНКО Ю. Інституалізація національної політики більшовиків та формування її болгарського напрямку в УСРР. У статті аналізуються основні напрямки національної політики більшовиків та їх реалізація в середовищі українських болгар.

Ключові слова: *болгарська національна меншина, національна політика, болгарська секція ЦКНМ при ВУЦВК, центральне болгарське бюро, болгарські національні райони.*

ГРИЩЕНКО Ю. Институализация национальной политики большевиков и формирование ее болгарского направления в УССР. В статье анализируются основные направления национальной политики большевиков и ее реализация в среде украинских болгар.

Ключевые слова: *болгарское национальное меньшинство, национальная политика, болгарская секция ЦКНМ при ВУЦИК, центральное болгарское бюро, болгарские национальные районы.*

GRISHCENKO Y. Institutionalization of the national policy of the Bolsheviks and the formation of its Bulgarian trends in the Ukrainian SSR. The article analyzes the main directions of the national policy of the Bolsheviks and its implementation among the Ukrainian Bulgarians.

Key words: *Bulgarian national minority, national policy, the Bulgarian section CCFM at UCEC, central Bulgarian Office, Bulgarian national areas.*

3. Historical Geography

159

ЩОДРА О. Історична географія: формування предметного простору і структури дисципліни. У статті розглядаються основні етапи становлення історичної географії як окремої дисципліни, формування історичного й географічного напрямів її розвитку, еволюція поглядів на предмет і структуру історико-географічних студій. Задля цього проаналізовано основні концепції західноєвропейських та російських учених XVIII–XX ст. (Карл Рітгер, Альфред Геттнер, Александр фон Гумбольдт, Василь Татіщев, Леонід Майков), які відіграли ключову роль у розробці методології історико-географічних досліджень. Окремий наголос зроблено на становленні історичної географії на українських землях, пов'язаному з іменами Степана Рудницького та Володимира Кубійовича.

Ключові слова: *історична географія, культурний ландшафт, історико-географічне середовище, історичне ландшафтознавство.*

ЩОДРА О. Историческая география: формирование предметного пространства и структуры дисциплины. В статье рассматриваются основные этапы становления исторической географии как специальной дисциплины, формирование исторического и географического направлений ее развития, эволюция взглядов на предмет и структуру историко-географических студий. С этой целью проанализированы основные концепции западноевропейских и российских ученых XVIII– XX вв. (Карл Риттер, Альфред Геттнер, Александр фон Гумбольдт, Василий Татищев, Леонид Майков), сыгравших ключевую роль в разработке методологии историко-географических исследований. Отдельный акцент сделан на становлении исторической географии на украинских землях, связанном с именами Степана Рудницкого и Владимира Кубийовича.

Ключевые слова: историческая география, культурный ландшафт, историко-географическая среда, историческое ландшафтоведение.

SHCHODRA O. Historical geography: The Establishing of Subject Field and Structure. The article examines the main stages of the historical geography as a special discipline, the formation of the historical and geographical trends of its development, the evolution of views on the subject and structure of historical and geographical studies. For this analysis the basic concepts of Western and Russian scholars of the 18–20th centuries (Karl Ritter, Alfred Hettner, Alexander von Humboldt, Vasily Tatischev, Leonid Majkov) who contributed to develop a methodology for historical and geographical research. A special emphasis is placed on the development of historical geography in the Ukrainian lands associated with the names of Stepan Rudnytskyi and Volodymyr Kubiyovych.

Key words: historical geography, cultural landscape, historical and geographical environment, historical landscape studies.

175

ВЕРБИЛЕНКО Г. Передумови становлення історико-географічних досліджень в Україні. У статті висвітлюються проблеми становлення історичної географії, насамперед створення її описово-інформаційної бази, упродовж другої половини XIX – початку XX ст. Увага автора акцентується на простеженні підходів географічних та історичних товариств Наддніпрянської України щодо зближення методів гуманітарних та природничих наук у процесі дослідження окремих місцевостей та регіональної специфіки.

Ключові слова: історична географія, історико-географічні дослідження, наукові товариства, регіональна специфіка України.

ВЕРБИЛЕНКО Г. Предпосылки становления историко-географических исследований в Украине. В статье освещаются проблемы становления исторической географии, формирования ее описательно-

информационной базы во второй половине XIX – начале XX вв. Внимание автора акцентируется на прослеживании подходов географических и исторических обществ Надднепрянской Украины относительно сближения методов гуманитарных наук и наук о природе в процессе исследования отдельных местностей и региональной специфики.

Ключевые слова: историческая география, историко-географические исследования, научные общества, региональная специфика Украины.

VERBYLENKO H. The Background of the Studies in the Field of Historical Geography in Ukraine. The article highlights the problems of establishing the Historical Geography and its source basis during second half of 19 – early 20th centuries. The author concentrates on the tracking approaches of geographical and historical societies of Dnieper Ukraine concerning the convergence of methods of the humanities and the sciences of nature in the process of investigation of regional particularities.

Key words: historical geography, historical and geographical studies, scientific societies, regional specificity of Ukraine.

183

АРХИПОВА С. Динаміка розширення меж м. Києва в XX ст.: історико-географічний аспект У статті простежується динаміка розширення меж м. Києва, починаючи з кінця XIX ст. і до наших днів. У центрі уваги автора – численні нестыковки у датах, спричинені неодноразовим поверненням міських властей до розгляду, здавалося б, уже вирішених питань.

Ключові слова: територія, місто, межі м. Києва, районування, історичні місцевості, агломерація.

АРХИПОВА С. Динамика расширения границ г. Киева в XX в.: историко-географический аспект. В статье исследуется динамика расширения границ г. Киева, начиная с конца XIX в. и до наших дней. В центре внимания автора – многочисленные нестыковки в датах, обусловленные неоднократным возвращением городских властей к рассмотрению, казалось бы, уже решенных вопросов.

Ключевые слова: территория, город, границы г. Киева, районирование, исторические местности, агломерация.

ARHYPOVA S. The Dynamics of Expanding the Boundaries of Kyiv in 20th century: historical and geographical aspects. The paper investigates the dynamics of expanding the boundaries of Kyiv since the late nineteenth century to the present day. The author focuses on the numerous inconsistencies in the dates due to the constant return of the city authorities for consideration of it seemed to have been resolved issues.

Key words: territory, city, Kyiv borders, zoning, historical places, agglomeration.

4. History of the Regions of Ukraine: Donbass

201

ДОНІК О. Індустріальне освоєння Донбасу у ХІХ – на початку ХХ ст. У статті висвітлюються найважливіші напрями індустріального освоєння Донбасу в ХІХ – на початку ХХ ст., які спричинили набуття ним статусу головного промислового регіону в межах українських територій.

Ключові слова: промисловий переворот, залізничне будівництво, вугільна промисловість, урбанізація.

ДОНІК А. Индустриальное освоение Донбасса в ХІХ – начале ХХ в. В статье освещаются основные направления индустриального освоения Донбасса в ХІХ – начале ХХ в., способствовавшие приобретению им статуса главного промышленного региона в составе украинских территорий.

Ключевые слова: промышленный переворот, железнодорожное строительство, угольная промышленность, урбанизация.

DONIK A. Donbass Industrial Reclaiming in the ХІХ - early ХХ century. The article highlights the most important trends in the industrial development of Donbass during ХІХ - early ХХ century, that led to the gaining the status of the main industrial region within the Ukrainian territory.

Key words: industrial revolution, railway construction, coal industry, urbanization.

215

КУЛЬЧИЦЬКИЙ С. Структура донецької промисловості у 1926-1938 рр. Стаття присвячена осмисленню процесу розвитку промисловості і робітничого класу Донбасу в роки радянської індустріалізації. У центрі уваги автора структурні зміни у промисловості Донбасу, а також парадокси радянської модернізації.

Ключові слова: промисловість, робітничий клас, індустріалізація, модернізація.

КУЛЬЧИЦЬКИЙ С. Структура донецкой промышленности в 1926-1938 гг. Статья посвящена осмыслению процесса развития промышленности и рабочего класса Донбасса в годы советской индустриализации. В центре внимания автора структурные изменения в промышленности Донбасса, а также парадоксы советской модернизации.

Ключевые слова: промышленность, рабочий класс, индустриализация, модернизация.

KULCHYTSKYI S. The Structure of Donbass Industry in 1926-1938. The paper is an attempt to rethink the process of industrial development

and establishing the working class in Donbass during Soviet industrialization. The author focuses on structural changes in the Donbass industry and on the paradoxes of Soviet modernization.

Key words: *industries, working class, industrialization, modernization.*

229

ЯКУБОВА Л. Етнонаціональна специфіка Донбасу. У статті простежується історія становлення етнонаціонального складу українського Донбасу в контексті колонізації краю та участі окремих етнічних груп у його господарському освоєнні. Акцент зроблено на висвітленні контроверсійних процесів етнокультурної взаємодії та стратегіях етнокультурного виживання.

Ключові слова: *колонізація, етнічна структура, етнокультурні процеси, регіональна ідентичність.*

ЯКУБОВА Л. Этнонациональная специфика Донбасса. В статье исследуется история становления этнонационального состава украинского Донбасса в контексте колонизации края и участия отдельных этнических групп в его хозяйственном освоении. Акцент делается на изучении контраверсионных процессов этнокультурного взаимодействия и стратегий этнокультурного выживания.

Ключевые слова: *колонизация, этническая структура, этнокультурные процессы, региональная идентичность.*

YAKUBOVA L. Ethno-national Peculiarity of Donbass. The history of the formation of ethno-national composition of the Ukrainian Donbass in the context of the colonization of the region and the participation of certain ethnic groups in its economic development is being examined. The emphasis is put on the study of the controversial ethno-cultural interaction processes and strategies of ethnic and cultural survival.

Key words: *colonization, ethnical structure, ethnical and cultural processes, regional identity.*

5. Urban History

247

ПРИЩЕПА О. Джерела особового походження про міське культурне довілля Правобережної України кінця XVIII – початку ХХ ст. У статті подається критичний аналіз джерел особового походження (мемуарів, щоденників, автобіографій, епістолярію), який дозволяє поглянути на творення культурного довілля повітових міст та містечок Правобережної України доби Російської імперії очима пересічних містян, мандрівників чи то службових осіб. В залежності від рівня освіти, соціальної стратифікації, етнорелігійної приналежності їх авторів, а головне – від специфіки політичної кон'юнктури, міське

культурне довілля Правобережжя не виглядає як єдине ціле, а як чи то польське, чи то російське. Його українська культурна складова починає набувати зримих обрисів на рубежі XIX–XX ст.

Ключові слова: джерела особового походження, міські поселення, культурне довілля, Правобережна Україна.

ПРИЩЕПА Е. Источники личного происхождения о городской культурной среде Правобережной Украины конца XVIII – начала XIX ст. В статье представлен критический анализ источников личного происхождения (мемуаров, дневников, автобиографий, эпистолярия), что позволяет взглянуть на формирование образовательно-культурной среды уездных городов и местечек Правобережной Украины периода Российской империи глазами горожан, путешественников, служебных лиц. В зависимости от уровня образования, социальной стратификации, этнорелигиозной принадлежности их авторов, а главное – от специфики политической конъюнктуры, городская культурная среда Правобережья не выглядела как нечто целостное, а как либо польская, либо российская. Ее украинская культурная составляющая начинает приобретать зримые очертания на рубеже XIX–XX вв.

Ключевые слова: источники личного происхождения, городские поселения, образовательно-культурная среда, Правобережная Украина.

PRYSHCHЕРА Е. The Sources of Personal Origins Shedding Light on the Cultural Environment of the Right-Bank Ukraine of the end of the 18th – the beginning of the 19th cc. This article critically analyses the sources of personal origins (memoirs, dairies, autobiographies, epistles), and thus enables examination from the point of view of town citizens, travellers and public servants of the creation of cultural environment of provincial (povitovi) cities and towns of the Right-Bank Ukraine of the Russian Empire period. Depending on the level of education, social stratification, ethnic and religious background of the authors, and most importantly, depending on which imperial period was examined, city cultural environment of the Right-Bank Ukraine does not appear to be an integral part of either Polish or Russian origin. Its Ukrainian cultural component grows more distinctive on the edge of the 19th – the 20th cc.

Key words: sources of personal origins, town settlements, cultural environment, Right-Bank Ukraine, Russian Empire.

263

ВОДОТИКА Т. Міські соціальні фронтири у Наддніпрянській Україні в другій половині XIX – на початку XX ст. Розвідка має на меті проаналізувати становлення соціальних фронтів у містах в процесі індустріалізації та урбанізації та стратегії поведінки підпри-

емців у цих умовах. Особлива увага приділена ролі фабричної інспекції як інституту, що сприяв налагодженню соціального партнерства між підприємцями та найманими робітниками.

Ключові слова: місто, соціальний фронтір, індустріальна модернізація, підприємництво, фабрична інспекція.

ВОДОТЫКА Т. Городские социальные фронтиры в Надднепрянской Украине во второй половине XIX – в начале XX в. Стаття має на меті проаналізувати становлення соціальних фронтірів в містах в процесі індустріалізації та урбанізації та стратегії поведінки підприємців в цих умовах. Особливу увагу приділено ролі фабричної інспекції як інституту, що сприяло налагодженню соціального партнерства між підприємцями та найманими працівниками.

Ключевые слова: город, социальный фронтир, индустриальная модернизация, предпринимательство, фабричная инспекция.

VODOTYKA T. City Social Frontiers in Dnieper Ukraine in the second half of 19th- early 20th century. The article aims to analyze the formation of social frontiers in towns on the background of industrialization and urbanization, and the strategies of entrepreneurs' behavior in such conditions. Particular attention is paid to the role of factory inspection, as an institution that promoted the establishment of social partnership between employers and employees.

Key words: city, social frontier, industrial upgrading, business, factory inspection.

277

ЧЕРНЯХІВСЬКА О. До передісторії вітчизняної історичної урбаністики: містознавство у багатотомній «Історії міст і сіл Української РСР». У статті йдеться про обставини виникнення задуми й методологічні засади підготовки масштабного республіканського проекту – «Історії міст і сіл Української РСР» у 26-ти томах (1962–1974). Особлива увага звертається на висвітлення у багатотомнику містознавчої проблематики з характерним для радянського марксистсько-ленінського дискурсу наголосом на повоєнній історії, соціально-класових й соціально-економічних характеристиках вітчизняного міста радянської доби. Зауважується, що водночас видання дало потужний поштовх розвитку української історичної урбаністики.

Ключові слова: «Історія міст і сіл Української РСР» у 26-ти томах, історичне краєзнавство, історична урбаністика, містознавство.

ЧЕРНЯХОВСКАЯ Е. К предистории отечественной исторической урбанистики: городоведение в многотомной "Истории городов и сел Украинской ССР". В статье идет речь об обстоятель-

ства возникновения идеи и методологических принципах подготовки масштабного республиканского проекта – "Истории городов и сел Украинской ССР" в 26-ти томах (1962–1974). Особое внимание обращено на освещение в многотомнике городоведческой проблематики с характерным для марксистско-ленинского дискурса ударением на революционной истории, социально-классовых и социально-экономических характеристиках отечественного города советского периода. Отмечается, что, вместе с тем, издание дало мощный толчок развитию украинской исторической урбанистики.

Ключевые слова: *"История городов и сел Украинской ССР" в 26-ти томах, историческое краеведение, историческая урбанистика, городоведение.*

CHERNYAHIVSKA O. On history of Ukrainian historic urban science: local history in many volumes of «The History of Cities and Villages of the Ukrainian SSR». The article deals with the circumstances of origin of the idea and methodological basis of preparation of massive republican project «The History of Cities and Villages of the Ukrainian SSR» in 26 volumes (1962–1974). Special attention is paid to the project's interpretation of urban science with typical for Soviet Marxist-Leninist discourse emphasis on post-revolution history, socio-class and socio-economic characteristics of Ukrainian city in Soviet period. It is noted that «The History of Cities and Villages of the Ukrainian SSR» gave huge impulse to development of Ukrainian historic urban science.

Key words: *«The History of Cities and Villages of the Ukrainian SSR» in 26 volumes, local history; historic urban science, urban science.*